

ספרוי – אוצר החסידים – לובאָוועיטהַש

התווועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדרל

זצוקְלֵה"ה נבג"מ זי"ע

שני אודסאהן
מליאוּבָאָוועיטהַש

פורים, ה'תשלא"א

חלק ג – יויל לש"פ תשא, ח"י אדר-ראשון, ה'תשע"ו

יצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

777 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

שנת חמישת אלף שבע מאות שבעים ושמ� לבRIAה (ופרצת)
שנת הקהיל

שנת המאה וחמשים להסתלקות היולא של אדמו"ר ה„צמַח צָדָקָה“

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תשא, ח"י אדר ראשון הבעל"ט — הננו מוצאים לאור חלק שלישי מהתוועדות חג הפורים והתשל"א, הנחה בלתי מוגה (חלקים הראשונים י"ל בשבועות הקודמים, חלקים הבאים י"ל אליה בשבועות הקרובים).

*

בתוך הוספה — מכתבים (תධיס מכרci אגרות-קדוש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום הייעוד "הקיים ורנו גו'", ומכלנו נשיאנו בראשם, וישמענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי יצא".

עד הנחות בלה"ק

פורים קטן, הייתשנ"ו (ופרצת),

שנת הקהיל

שנת המאה וחמשים להסתלקות הילוגא של אדם"ר ה"צמ"ח צד"ק

ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2016 by

LAHAK HANOCROS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5776 • 2016

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נדפס והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוסי "עד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיווע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שייחיו

כ. בעניין הצדקה יש כמה שינויים בין פורים לכל השנה, ועיקר השינוי הוא — שהצדקה שבכל השנה ענינה להחיות את נפש העני, ואילו העני מנתנות לאביונים בפורים הוא לדברי הרמב"ם: "לשם לב עניים" (כג"ל סי"ג).

כלומר: בכל השנה יכולה המצוה היא נתינת הצדקה — ליתן לעני "די מהסרו אשר יחסר לו"¹³², כל עני לפि ערכו, וכדברי הגمرا במסכת כתובות¹⁶¹: "אפילו סוס לרוכוב עליו ועובד לווץ לפניו" (אם הי' רגיל בך; וכיון שמדובר אודות בן מלך, שהרי "כל ישראל בני מלכים הם"¹⁶², זוקק הוא לסוס לרוכוב עליו ועובד לווץ לפניו) — כפי שעוניינים אלו הם אצל כל אחד, ועוד גם בנסיבות כפשוטו; ובכך נשלמת ההתusalemות בנתינת הצדקה.

ולאח"ז ניתוסף גם העניין ד"המפניו"¹⁶³ — שאין זה עני השמחה, אלא עניין של העדר הצער והבושה; ונוסף לזה יכול להיות גם שימושה את העני [ע"ד מ"ש בנוגע ליו"ט]: "ושמחת גוי אתה ובך ובך ועבדך ואמתך והלי גוי והגר והיתום והאלמנה", "ארבעה שלוי נגנד ארבעה שלך .. אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך"¹⁶⁴[], אבל זה עני בפני עצמו, בתור טפל, ואני דבר המוכר בתור חלק מממצות הצדקה.

ואילו העניין ד"מתנות לאביונים" בפורים — הנה ע"פ דברי הרמב"ם ציריך "לשמה לב עניים" דוקא.

כא. ויבורן בהקדם המדובר פעמי בארוכה¹⁶⁵ אודות דיקן הלשון: "מתנות לאביונים":
בנוגע לאביונים לא מתאים לכארוה לשון מתנה, אלא לשון צדקה, כפי שמצו בכמה כתובים בתורה, הן בחמשה חומשי תורה והן בנבאים וכתובים; ואילו במקומות שנאמר לשון מתנה, אין זה שייך לאביון?!
ונתבאר בזה, שבנוגע למתנה יש כלל "אי לאו דעתיך נិיחא לנפשי"
לא הוה יהיב לי מתנתא¹⁶⁶,

— ועד שיש דעתה ש"מתנה כמכר"¹⁶⁷, כי, ע"פ שבמכר משלם

חנ"ט ע'). ושות'.

(161) סז, ב. הובא בפרש"י עה"פ.

(166) שבת סז, א. ושות'.

(162) ראה מגילה כו, ב. גיטין ג, ב. ב"מ

טו, א. ב"ב קנו, א.

(163) ב"ב ט, ב.

(167) ראה טז, יד ובפרש"י.

(164) פ' ראה טז, יד ובפרש"י.

(165) שיחת פורים דاشתקך ס"ז (תו"מ לא, ב.

הكونה מהior מלא, ואילו במתנה אינו משלם כלום, הרי ה"נीוחא לנפשי" שגורם לו (שבגלל זה נתן לו מתנה ללא תשלום ממון) שוה יותר מתשלום ממון (וגם לדעת ר"מ שמתנה אינה מכרך, יש כמה חילוקים לדינא מצד זה שנתינת המתנה היא בגלל ש"עובד נិיחא לנפשי") — ובאופן כזה צריכה להיות נהנית (עכ"פ)שתי פרוטות לשני עניים בימי הפורים — לא בתורת צדקה, אלא בתורת מתנה, הינו, שנרגש אצלו שהענין "עובד נិיחא לנפשי" (cdrkman), ולכן נתן לו המתנה.

וכל זה — גם כשמדבר אודות אבויונים ("מתנות לאבויונים"), כמובואר במפרשים¹⁶⁸ החילוק בלשונות הכתובים בין "ענין" ל"אבויון", שבנוגע ל"ענין" יכול להיות עניין העניות רק בדבר אחד, אבל עדין יש לו דבריים אחרים, ואילו "אבויון" הוא "ATAB לכל דבר" (כפирוש רש"י¹⁴⁶), כיון שהוא חסר כל דבר. ואעפ"כ, בימי הפורים, הנה גם "אבויון" — שחרר כל דבר, ולכן "ATAB לכל דבר" — הוא במעטם ומצב ש"עובד נិיחא לנפשי", ובגלל זה נתנים לו (לא צדקה, אלא) מתנה.

כב. וההסבריה בזזה:

אמרו רוז"ל¹⁶⁹ "יותר ממה שבעה"ב עושה עם העני, העני עושה עם בעה"ב".

אבל, עניין זה הוא לאחורי נתינת הצדקה, והינו, שלאחרי שהуни מקבל צדקה מבעה"ב, אז עושה העני עם בעה"ב יותר ממה שבעה"ב עשה עמו.

ואילו בנווגע למתנות לאבויונים — הרי נתינת המתנה היא בגלל שלפני"ז גורם המקביל "נិיחא לנפשי". כלומר: ה"נិיחא לנפשי" אינה העובדה שהאבויון מקבל את המתנה, שהרי אדרבה: עוד לפני נתינת המתנה, גורם המקביל "נិיחא לנפשי", וזהי הסיבה שבגללה נתן לו את המתנה.

והעניין בזזה — שה"נិיחא לנפשי" היא מצד עצם מציאותו של האבויון, שעל ידו נתן הקב"ה את האפשרות לקיים את המצווה ד"מתנות לאבויונים".

(168) וראה ערכי הכינויים (לבעם"ס סה"ד) ערך אבויונים. וש"ג.

כג. וזהו היסוד לעניין השמחה שע"י "מתנות לאביונים" — לשמה לב עניינים:

לא זו בלבד שאין בה הובשה שישנה ב"אכיל מן חבירי",

— ולא בגלל ההסברה שלאחרי שמקבל מבעה"ב, עושה עם בעה"ב יותר مما שבעה"ב עשה עמו, אלא אדרבה, שלפני שבעה"ב נותן לו, גרים הוא "נניחא לנפשי", כן, שהנתינה שנותן לו לאח"ז היא (לא צדקה, כי אם) כמו תשולם חוב, אלא אין זה חוב כספי, שכן איןנו נקרוא בשם פרעון חוב, אבל לאידך גיסא, נתן לו דבר שווה יותר מסוף: "נניחא לנפשי", נחת רוח, ובגלל זה נותן לו את המתנה —

אלא יתרה מזה, שיש בזה עניין של שמחה — דהיינו שהוא האביון) גרים לעשיר "נניחא לנפשי", והינו, שהי' חסר אצלו ה"נניחא", והוא מילא זאת, הרי נמצא שבעניין זה נחשב פלוני (העשיר) לעניין, ואילו הוא (האביון) ה"עשיר"!

ועניין זה פועל שמחה אצל האביון — שמצוות עניין שהנותן הוא זה שמקבל ממנו; אפילו לפני שהיא היה לה הפרוטה שקיבל ממנו, גרים כבר "נניחא לנפשי", ומצד זה הרוי הוא שמח במצבו.

וזהו לא רק שמחה סתם, אלא "שמחה גדולה ומפוארה" (כלשון הרמב"ם), עוד יותר מהשמחה ששמה בסעודתו, והינו, שאע"פ שהשמחה דסעודת פורים היא שמחה גדולה ביתר, יותר מהשמחה ד"ושמחת בחג"⁷³ שככל הרגלים, כਮון מזה שככל הימים טובים שלולים ב"ד שלוחים להבטיח שהשמחה תהיה במידיה והגבלה, ולא תגרום לעניינים בלתי-רצויים (כהפס"ד בהלכות יו"ט¹⁷⁰, שהביאו רבינו הזקן בשו"ע שלו¹⁷¹), ואילו בסעודת פורים השמחה היא באופן ד"עד שלא ידע"¹⁷² — אומר הרמב"ם שיש שמחה גדולה יותר ב"מתנות לאביונים": "אין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמה לב עניינים".

אך לכארה עפ"ז מתחזקת הקושיא עוד יותר: כיוון שהוא עניין נעללה ביתר, "שמחה גדולה ומפוארה" — למה לא יהיה עניין זה במשך כל השנה, בכל יום ויום מימות השנה?

כד. ויובן בהקדם שכאן המקום לספר מה שמספר כ"ק מו"ח

אדמו"ר¹⁷³:

(173) ראה תומ"ם — רשימת היוםן ס"ע רלו ואילן. ושות'ג.

(170) רמב"ם פ"ו ה"א.

(171) או"ח סוסטוק"ט.

(172) מגילה ז, ב.

לאדרמו"ר מהר"ש בא פעם יהורי, מיד לאחרי חתונתו, שהי' מודאג ביותר בנוגע לפרנסתו. והוליכו אדרמו"ר מהר"ש אל החלון, וראה לו על הלבנה (כנראה כי זה בלילה או לפנות ערבות, בזמן שראו את הלבנה) — ואמר לו: סיהרא מקבלת משימה, ומלאות מקבלת מז"א, וכן למללה מעלה כו'. וסיים: עד לזקנותך לא יחסר לך פרנסה או תה' עשיר (אי' מלשונות אלו).

ומובן, שכן נתקיים הדבר בפועל, שעד לזקנותו היה עשיר, אף ששימש ברכנות, ודוקא לעת זקנותו נהפך עליו הגלגול (וכאן רואים עד כמה דברי צדיקים הם מדויקים עד לדקדוק הכי תחתון).

כה. ובנוגע לעניינו:

כשרואים למטה משפייע ומקבל — הנה הסיבה לכך היא בגלל שיש דוגמתו למעלה בשמיים (כפסותם), בסירה ומשמא, ירח ומשמאל, שהלבנה מקבלת מאור השמש. והטעם שכן הוא בלבנה ומשמש — בגלל שכן הוא במלכות וז"א (כמובואר בקבלה).

אך על זה נאמר בזהר¹⁷⁴ "נהורא תתהא קاري תמיד לנהורא עלילאה ולא שכיך", והיינו, שהןאמת שז"א משפייע במלכות, אבל, השפעה זו קשורה עם העובדה שהמלכות (נהורא תתהא) עומדת תמיד בזמן אחד ותיאבון, ללא הפסיק, לקבלת ההשפעה מנהורא עילאה, אבל אם נהורא תתהא תפסיק ח"ז להשתתקק, ותה' במעמד ומצב ד"שכיך", אז לא תומשך ההשפעה מנהורא עילאה.

ובנוסח אחר — שיש צורך באתערותא דלתתא כדי להמשיך אתערותא דלעילאה. אבל אם טוען שהוא "שם בחלקו"¹⁷⁵, לא חסר לו דבר, ואין לו על מה לבקש — אז נחרת ח"ז ההשפעה.

הןאמת שבכו"כ ענינים צריך להיות "שם בחלקו"¹⁷⁶, ובכל אופן, אין להרהור אחר מດותיו של הקב"ה¹⁷⁷, אבל, הסיבה לכך שאינו מהרהור היא — לא בגלל שלא חסר לו מאומה, אלא בגלל שיודיעו שעי"ז נפעל עניין מסוימים בצללות הבריאה — כדאיתא במדרש¹⁷⁸ אמר דוד לפני הקב"ה, רבון העולם, ישב עולם לפניו אלקים, תישר עולם בשווה

(176) ראה זהר ח"ב קמ, א. ח"א קעה, ב. עז, ב. פר, ב. שמות.

(177) אבות רפ"ד. וראה אג"ק אדרמו"ר מהוורי"ץ ח"ד ע' קכא (נעתק ב"הוים יום" לפל"א, ה.).

(178) תהילים סא, ח.

העשירים והעניים, א"ל, א"כ חסד ואמת מני נצרוּוּ¹⁷⁸, אם יהיו כולם עשירים או עניים, מי יוכל לעשות חסד".

כלומר: דוד המלך שאל אצל הקב"ה מהו הצורך בעניים ועשירים – הרי הקב"ה, "הוז את העולם כולו ("מכין מזון לכל בריותיו") בחן ובחסד וברחמים"¹⁷⁹, הוא הנוטן מזונות הן לעשיר והן לעני, אלא שלעשיר נותן באופן ישיר, באופן ש"אל תצרכנו לידי מתנה בשם ודם"¹⁴⁵, ואילו לעני נותן הקב"ה באמצעות העשיר, והיינו, שלא מיתתו של דבר מקבל גם העני מהקב"ה, אלא שהזו ע"ז שהעריך מקבל מהקב"ה, ואח"כ מקיים מצות הצדקה וננות לעני.

וכידוע פתגמ חסידים הראשונים שמובא בכמה שיחות¹⁸⁰: "פישת הלוחם שלו היא שלך כמו שלוי", ואדרבה כו', והיינו, שהחלק שהעשיר נותן לעני הוא מלכתחילה של העני, וاعפ"כ, מזה שהעריך מקיים ע"ז מצות צדקה, מוכחה, שתורת-אמת אומרת אמן שהזו מלכתחילה מזונו של העני, אבל הקב"ה רצה שייהי תחילת של העשיר (ושייך אליו לאמתתו של דבר), ואח"כ יקיים על ידו מצות הצדקה.

ועל זה טعن דוד להקב"ה: מהו הצורך שהעני יתרעם על כך, ולאידך, אצל העשיר יוכל לבוא מזה רגש של ישות וערך עצמו, שהוא טוב יותר ובדרגא נעלית יותר, ופעל עניין של תיקון שהי' חסר כביבול בעולם – כמובן מדברי הגמרא במסכת ב"ב¹⁸¹ אודות המענה של רבינו עקיבא לטורנוסרופוס: "משל .. למלך בשור ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורים וצווה עליו שלא לאכilio ושלא להש��תו, והמלך אמר אחד והאכילו והשקחו, כשהשמע המלך, לא דורונ משגר לו" (בתמי') – מהו הצורך בכלל זה ?!

והסביר לנו הקב"ה: "א"כ חסד ואמת מני נצרוּוּ, אם יהיו כולם עשירים או עניים, מי יוכל לעשות חסד" – כיצד תתקיים מצות הצדקה; וטעם הצורך במצוות הצדקה – כיון שעלה בראינו של הקב"ה שע"י מצות צדקה למטה תה"י גם מצות הצדקה למעלה, שימושה תשפייע לסיירה, וזה ישפיע למלכות, וכן למעלה עד לפני הצומצום.

כו. ולאחרי כל זה נשארת רק השאלה שהובאה במאמר הידוע

179) נוסח ברכת הא' דברהמ"ז. מוהר"ץ ח"ט ריש ע' רסא, ובהגסמן

180) שיחת פורים תורה"ץ בסופה (סה"ש בהערות שם).

תרח"ץ ס"ע 259 ואילך – נутק ב"היום (181) יי"ד, א. יומ"טו אייר). וראה גם אג"ק אדרמור

(שכבר נדפס¹⁸²) בענין "תפללה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו" :¹⁸³ הן אמת שצורך להיות עשיר ועני כיוון שבאליה"כ "חסד ואמת מזינצרווהו", אבל אעלעפ"כ — טוען העני — מודע הוא צריך להיות העני ופלוני העשיר ?!

ובכן, נוסף על הצעויו שלא להרהור אחר מדותיו של הקב"ה, והצעויו ד"קاري תדריר ולא שכיך" — יכול להיות גם מעמד ומצב שאינו מרגיש שהסר לו משחו ; ואשרי חלקו שהוא "שמח בחלקו", ולא חסר לו מאומה !

וכיידוע¹⁸⁴ בספר¹⁸⁵ מהמגיד ממעזריטש, שהי' מישחו שהתחאונן בונגע לדאגות הפרנסה והיפך העשירות וכו', וכדי להרגיעו מטענותיו, שלחו המגיד לר' זושא מאניפאלி ללמידה ממנו וכו'. ובראותו שבביתו של ר' זושא אין מאומה, כיודע גודל העניות והדחקות שהיתה אצלו — חשב תחילת שהמגיד שלחו כדי שיראה שישנו מי שהוא עני יותר ממנו, ובמילא יקל על לבו ("עס ווועט אים ווועגן גראנגער אויפֿן האַרטֿן"), אף שזויה נחמא פורתא ("עפעע אַ שוּוֹאָכָעַ נְחָמָה") שיש יהודי אחד שנמצא במצב גרווע יותר ממנו ! ... אך כיוון שהמגיד שלחו לר' זושא, רצה לשמעו ממנו דבר-מה, וסיפר לו את כל הספר. ואמר ר' זושא, שאינו מבין כלל את כל העני שהמגיד שלח ללמידה ממנו שאין לעני להתחאונן על הסרונו — כיוון שלא חסר לו מאומה... ואז הבין מה הייתה כוונת המגיד !

אמנם, במה דברים אמרוים — רק אם איינו מרגיש שהסר לו משחו ; אבל אם הוא מרגיש שהסר לו — אז יש מצوها מן התורה לבקש צרכיו מהקב"ה (אף שבכל נחשבת התפללה מדרבנן¹⁸⁶), כמו "ש הרמב"ם בריש הל' תפללה: "מצות עשה .. שיהא אדם .. שואל צרכיו שהוא צריך להם בקשה ובחינה כו'").

כז. אך לכארוה צריך להבין :

איתא בזוהר¹⁸⁷ שהמתפלל להקב"ה על מזונו דומה לכלב שצורך הב הב. ולכארוה הרי זה להיפך מדברי הרמב"ם הנ"ל, שלא זו בלבד

(182) סה"מ תרכ"ז ע' תכט. וראה גם סה"ש תש"ה ע' 50. אג"ק אדמור"ר מהורי"ץ מספרים חסידים.

(186) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סק"ו ס"ב. ושות' ג.

(187) ראה תקו"ז ת"ו (כב, א). וראה גם אורות להה"מ ר"פ ויגש.

(184) ראה גם תומ"מ חנניה ע' 147. ושות' ג.

(185) כ"ק אדמור"ר שליט"א אמר: לא

שצורך להתפלל להקב"ה על מזונו, אלא עוד זאת, שזוهي מצות עשה (לא רק מדרבנן, אלא) מן התורה; ואילו בזהר נאמר שהוא למטה מצורן אנושי?!

וההסברה בזה — שתלווי במעמד ומצב שבו נמצא:

אם הוא במעמד ומצב שמרגישי שחסר לו מזונתו — איזו ישנו הצורך שצורך לפנות בבקשה להקב"ה, ולאח"ז עליו לעשותו "כלי", כמו"ש ¹³⁹ "ובברוך ה' אלקיך בכל אשר תעשה" — עשי' למטה; אבל לעצמו, צריך לדעת, שהסיבה לכך שמרגישי את החסרון היא לא בಗל שאין דרך אחרת, אלא בಗל שלא "עובד על עצמו" להיות בציור אדם, ולא להיות דומה לכلب שצועק הב הב... וرك בಗל שנמצא עדין במעמד ומצב זה, יש לו ציווילמן התורה לבקש צרכיו.

כה. אמנם, גם בהיותו בדרוגא זו, עוד לפני שהולך מדרוגא לדרוגא, יש לו עצה לא להיות כמוقلب שצועק הב הב — כאשר הנגתו היא באופן ש"מעשיך יהיו לשם שמים" ¹⁸⁸, כדי להשיא בתו לתלמיד חכם, לקיים מצוה בהידור, או כדי ליתן צדקה לעניים ולמוסדות כו', ועד"ז כל העניינים שעל ידם נעשה "יגיע כפיך" באופן ש"אשריך וטوب לך" ¹²⁰, "אשריך בעולם הזה וטوب לך לעולם הבא" ¹⁸⁹, שעי"ז בונה גם את "העולם הבא" שלו.

וכידוע ¹⁹⁰ סיפור החסידים אודות אחד האופנים של לימוד-זכות שהי' הבעל"ט מלמד בנוגע לאופן ההנאה ב"קרעטשמייס", שלא הייתה בתכלית זהירות מעוניינים של אבק השגת גבול וכו' — שהסיבה לכך שפלוני צריך כסף היא לא בשבייל עצמו, אלא כדי שיוכל להשיג חתן תלמיד חכם עברו בתו...

— לדברי הגمرا במסכת כתובות ¹⁹¹ על הפסוק ¹⁹² "ולדבקה בו": "וכי אפשר לאדם לידבק בשכינה, אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם .. מעלה עליו הכתוב כאילו מדק בשכינה", כך, שזוהי העצה היחידה לידבק בשכינה למי שהוא בעצםינו ת"ח (משא"כ ת"ח שדברוק בשכינה מצד עצמו, אלא שיש לו עצה נוספת, להשיא בתו לת"ח) — כי, כשמדבר אודות בת-ישראל שגרה ב"קרעטשמייס", שאינה בעלת מעלות מיוחדות כו', הנה העצה היחידה להשיא לה ת"ח היא עי"ז

188) אבות פ"ב מי"ב. חמ"ז ס"ע 93. וש"ג.

189) שם רפ"ד.

190) קיא, א.

191) עקב יא, כב ובריש"י.

192) ראה כ"ט סקס"ה. וראה גם תורם

шибטיה לחתן שיוכל לדוד ב"קרעטשמע" וללמוד תורה ללא דאגות
הפרנסה! ...

ויש עצה נוספת למי שלא עבר על עצמו ואוחז עדיין בדרגת של
אלו שצועקים הוב הב:

ידעו המאמר שבאי רביינו חזקן בשם הרב המגיד¹⁹³ בפיירוש
מאיז¹⁹⁴ "אין עומדין להתפלל אלא מתו כבוד ראש", שתכלית העילוי
בתפלה הוא — שמתפלל על ה"כבוד ראש" של השכינה, כמויז¹⁹⁵
"שכינה מה לשון אומרת קלני בראשי מזועע" ("קלני") — בלשון
סגי נהור, כאמור במפרשי המשנה¹⁹⁶.

כלומר: אף שלכאורה מתפלל ומקש על מזונו הוא — נותנים לו
עצה שתפלל ויבקש על מזונה של ספירת המלכות למעלה, ועוד"ז בוגע
לשאר העניינים שבתפלה, שההיא כוונתו בוגע למספרות למעלה; וכאשר
יפעל זאת למעלה, הנה בדרך כלל יומשך גם בעניינים שלמטה, כך,
שההיא אצל הרחבה גם בעניינים הגשיים כפשוותם.

כט. ונמצא, שכאשר מישחו רואה שהוא "אביון" ש"תאב לכל
דבר" — שזהו מעמד ומצב שאינו נותן לו מנוח — אזי ישנו שלוש
אפשרויות:

אפשרות אחת — לעבד על עצמו להיות במעמד ומצב של ר' זושא מאניפאלי שמרגישי שלא חסר לו מאומה.

אמנם, זה עניין שישיך לייחידי סגולה, והרי התורה על הרוב
תדבר¹⁹⁷; ולכן נתונים לו עד שתי עצות: (א) שכונתו תהיה לשם שמיים,
להשיא בתו לת"ח וכיו"ב, (ב) שתפלתו תהיה על החסרון שלמעלה כו'.
אבל, בוגע לעצם עניין התפלה — שיהי "תאב" ויתפלל ויבקש
זאת מהקב"ה — אין ספק שהוא דבר המוכרה, שהרי לויל זאת יהסר כל
העניין ד"חסד ואמת" ("מן ינצרוהו"), וכן"ל מדברי הזוהר ש"ל מעמד
ומצב שנהורא תחתה קاري תדир לנהורא עילאה ולא שכיך".

ומובן, שמעמד ומצב זה שהוא צרייך להתפלל ולבקש מהקב"ה,
הוא היפך השמחה, כי, אם הוא שמח, אין לו על מה לבכוח ולבקש כו';
הסיבה לכך שהוא מתפלל היא — בಗל שنمצא ב"מצרים", וכאשר "מן

(193) או"ת שבהערה 187. וראה גם (195) סנהדרין מו, א (במשנה). ושם.

לקו"ש חכ"ג ע' 217. ושם.

(194) ברכות רפ"ה.

(196) ראה תיו"ט שם.

(197) ראה מ"ז ח"ג פ"ד.

המייצר קראתאי" אוזי נעשה מעמד ומצב ד"ענני במרחב¹⁹⁸, ובאופן אחר אי אפשר להגיע למרחב האמתי.

וכתוורת הבعش¹⁹⁹ על הפסוק²⁰⁰ "ועת צרה היא ליעקב וממנה (מה"צרה" גופא) יושע" — דלכורה: גם ללא צרה יכול הקב"ה לעוזר?! — אלא שאינה דומה ההרחה שישנה עד הרגיל לגבי מעמד ומצב שנמצאים תחילת במצרים, ומן המייצר" מרגיש שההצלחה והישועה נמצאת בידייו של הקב"ה, ואז הנה "ממנה יושע" באופן אחר לגמרי — "ענני במרחב".

ל. ועפ"ז יש לבאר מדרוע העניין ד"מתנות לאביונים" לא יכול להיות בכל השנה כולה — באותיות פשוטות של נגלה דתורה:

לדורש מ"אביון" בכל השנה כולה שייה' בשמחה (לא בגלל קבלת המתנה, אלא) בגלל ש"עובד ניחא לנפשי" של פלוני שיוכל לקיים מצות הצדקה — הרי זה עניין שאין הציבור יכול לעמוד בו, והתורה שעיל הרוב תדבר אינה יכולה לדרש זה את אצל הרוב, כיון שע"פطبع האדם מהייב מצבו להיות במצב של הפוך השמחה;

במשך כל השנה לא רוצה הקב"ה סדר כזה; רצונו של הקב"ה שכasher מרגיש שהוא "אביון", ברוחניות או ב�性יות, יקיים מצות עשה מן התורה להתפלל לפני הקב"ה, והרי תפלה פירושה שמרגישי שחסר לו, ובמילא אינו יכול להיות בשמחה, כך, שזויה מצות עשה מן התורה שייה' אצלו הפוך השמחה!

הואאמין לא מהרחר אחר מודתו של הקב"ה, בידיעו ש"יש דין ויש דין"²⁰¹, ועד למעלה יותר — שידוע שצrik שייהו עניינים ועשירים כיון שלילי זהה "חסד ואמת מן ינצחנו", אלא ש"תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שייחו", מודיעו צrisk הוא להיות העני, וגם על זה אינו מהרחר... אבל עפ"כ מרגיש שנמצא במעמד ומצב של "נהורא תחתה" ברוחניות או במצב של "נהורא תחתה" ב�性יות, ולכן "קاري", שמקיים המצות עשה מן התורה להתפלל לפני הקב"ה, ועפ"ז נמשכים לו צרכיו. ורק לעת מן הזמנים, בימי הפורים, שזהו זמן שבו דורשים העניין ד"עד דלא ידע בין ארור המן לבורך מדרכי"²⁰²,

(200) ירמי ל, ז.

(201) ע"פ ביר פכ"ז, ו. (198) תהילים קיח, ה.
וש"ג. (199) ראה כש"ט בהוספות ס"ט ואילך.

— וכמוהו בפרשנויות הדירק בזה, שלא נאמר שהוא מהפך את קשר התיבות; הוא אומר "ארור המן" ו"ברוך מרדכי", ולא להיפך ח"ו, אבל שיהודי יאמר להיפך — אי אפשר, אפילו בכל ימות השנה, ועכשו בימי הפורים, אלא שככל ימות השנה הרי זה אצלו באופן של "ידע", וצרכה להיות אצלו התבוננות ויגעה וכו' עד שביווא לידי הכרה ש"ארור המן" ו"ברוך מרדכי", ואילו בימי הפורים הרי זה אצלו (לא מצד יגעה, אלא) באופן ד"לא ידע", ומצד זה המן הוא "ארור" ומרדי הוא "ברוך" —

אזי יכולם לדרש מהאבינו, שעוד לפני שהגיע למעמד ומצב ד"לא ידע", יעמדו כבר בתנוחה של שמחה, מצד זה שהוא גורם אצל ה"עשיר" "ニיחא לנפשי", ולכן נתן לו העשיר "מתנות לאבינוים", מתנה דיקא.

לא. ומה בא חילוק נוסף בין מתנות לאבינוים בימי הפורים לצדקה בכל השנה:

מצינו בغمרא במסכת ב"ב (בסוגיא שמדובר אודות מצות הצדקה⁽²⁰³⁾) בפירוש ירמי שבקש בנוגע לאנשי ענתות: "ויהיו מוכשלים לפניך"⁽²⁰⁴⁾, "אפילו בשעה .. (ש)makshin לעשות צדקה לפניך, הכשלים בבני אדם שאין מהוגנים, כדי שלא יקבלו עליהם שכර".

ובהקדמה — שידועה תורה הבעש"ט⁽²⁰⁵⁾ שיש ג' מצות שמקיים אותם אפילו שלא לשם, וא' מהם — מצות הצדקה, כי, בנוגע לעני אין נפק' מה הייתה כוונת הנוטן. ועד לפסק הספר⁽²⁰⁶⁾ שאפילו מי שהיה לו סלע בכיסו, ואבדה, ובא עני ומצוה, הרי זה נהשכ שקיים מצות הצדקה — עוד לפני שידעו שאיבד הסלע, וגם אם לאחרי שנודע לו שאיבד הסלע הרי הוא מקווה עדין למצואה; כיון שבפועל מצאה העני, וע"פ דין "הרוי אלו שלו", כיון שאין זה דבר שיש בו סימן⁽²⁰⁷⁾ — קיים המאבד מצות הצדקה.

ולכן: בנוגע לאנשי ענתות ה"י יכול ירמי "להתמודד" עם כל העניים, מלבד עם העובדה שקיים מצות הצדקה... והעצה היהידה

(205) ראה גם אגדה — הובא בד"מ הערכה יט. ר"פ תרומה. פ' ראה סי"ב. וראה גם תומ' חל'ה ע' 277. וש"ג.

(206) תצא כה, יט.

(207) ראה ב"מ כא, א (במשנה).

(202) ראה גם אגדה — הובא בד"מ וב"ח בטדור או"ח רסתרכ"ה. מג"א שם סק"ג.

(203) ט, סע"ב.

(204) ירמי יח, כג.

שהיתה לו — לבקש מהקב"ה שיכשילים בبني אדם שאינם מהוגנים, כדי שלא יקבלו שכר, בغالל החסרון (לא מצד הנוטן, אלא) מצד המקביל, שכן, בצדקה לא נוגע הנוטן, אלא רק המקביל.

וכל זה — במשך כל השנה; אבל בימי הפורים ישנו דבר חידוש — של הופשט יד נתן לו, ואין בודקין אם מדובר אודות עניות מהוגנים או אינם מהוגנים, אלא נתנותם לכל אחד מהמעות של מגביה פורים, אף שבדרך כלל אין משנים מעות פורים לצדקה אחרת.²⁰⁸

לב. וזהו הביאור בדרך אפשרי ברגע למצווה ד"מtnות לאביונים" (נוסף על האמור לעיל ברגע ל"משלוח מנות איש לרעהו"), מדוע נקבעו לימי הפורים בלבד, ולא במשך כל השנה כולה, אף שפעולתה נשכחת בכל השנה כולה.

ויה"ר — כאמור לעיל (ס"ז) — שבקרוב ממש יהיה העניין ד"חאב לכל דבר" רק ברגע לעניים רוחניים, ודוקא בעמד ומצב — שבו מסיים הרמב"ם ספרו יד החזקה — ש"באותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות שהטובה תהיה" מושפעת הרבה וכל המעדנים מצוין כעפר .. ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים וכו", ועד לקיום הייעוד¹⁵⁶ "מלאה הארץ דעתה את הארץ כמים לים מכסים", בקרוב ממש, בגאותה האמיתית והשלימה.

* * *

לג. בהמשך להמדובר לעיל (ס"ד ואילך) אודות העניין ד"ליהודים הייתה אורה ושמחה ושון ויקר", "אורה זו תורה וכו" עד "ויקר אלו תפילין" (כל פרטיו הדברים בזה שנتابאו בתושבע"פ), יש להוסיף ולברר גם התחלת הדבר — "לייהודים":

במגילה רואים דבר פלא — שבנ"י נקראים בשם "יהודים".
ולכל בראש — "איש היהודי" בשושן הבירה ושמו מרדכי גו'
איש ימיני"²⁰⁹, והיינו, שאף שהי "איש ימיני", משבט בניימין²¹⁰, מ"מ,
נקרא "איש היהודי" (שלכאורה הפירוש פשוט בזה שאינו משבט
יהודה)²¹¹.

וכן ברגע לכל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשוריוש"²¹²,

(208) רמב"ם שבהערה 158. טושו"ע פרשי"ה.

(209) סתרצ"ד ס"ב. ראה מגילה יב, סע"ב.

(210) שם ט, כ.

(209) אסתור ב, ה.

שכיוון שהי" "מושל בכיפה" ("שלשה מלכו בכיפה .. אחשורוש")²¹³, בכל העולם כולם, הרי בודאי היו מכל י"ב השבטים, ובעפ"כ נקראים בכל המגילה בשם "יהודים" דוקא.

ואין לומר שזהו בגלל ש"בא סנהדריב ובכלל את העולם"²¹⁴, וכן לא ידעו לאיזה שבט שייך כל אחד — שהרי מפורש בעזרא ונחמי²¹⁵ שהיו כו"כ שהביאו כתבי היחס שלהם והתייחסו כל אחד לשבטו, ועacro"כ בונגע לכהנים ולויים שידעו שנייכים לשבט לוי עד היום הזה, ובעפ"כ גם הם נקראים בשם "יהודים".

ומובן הביאור בזה — ע"פ דברי הגמורא²¹⁶ "כל הכהן בעבודה זורה נקרא יהודי", והינו, שהשם "יהודיה", "יהודים", אינו מצד השיקות לשבט יהודה, אלא אפילו "איש ימיני", ואפילו כהנים ולויים וכל בניי מלך השבטים, נקראים בשם "יהודים", ע"ש הכפירה בע"ז.²¹⁷

לד. והענין בזה:

כל אחד מישראל, באיזה מעמד ומעמד שהיה, אפילו "כל שבקלים", במשמעות שמדובר אודות עניין של ע"ז, הנה מיד — ללא שום התבוננות — הוא כופר בע"ז.

וכתוורת רבינו הוזקן²¹⁸ על הפסוק²¹⁹ "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", שהיודי אינו רוצה ואני יכול להיות נפרד מALKOT, והסיבה לכך שיכל לפעמים לעבור עבריה היא רק בגלל ש"נדמה לו שבברירה זו עודנו בהדוחות" (כליון ורבינו הוזקן בתניא²²⁰), אבל כשהוא לעניין של ע"ז, שאז אינו יכול לטעתו ש"עודנו ביהדותו", אז כופר בע"ז.

וענין זה הוא בכל אחד מישראל, באיזה שבט שהיה, אפילו אם הוא מהשבט הפחות והירוד שבשבטים (כליון המדרש²²¹), הנה בעניין

(213) אמר להם, מפני שהשתחו לצלם, אמרו לו, וכי משוא פנים יש בדבר, אמר להם, הם לא עשו אלא לפנים וכורו.

(214) ראה ברכות כח, א. ושות'.

(215) ראה עזרא, ב. סב. נחמי ז, סד.

(216) מגילה יג, רע"א.

(217) ולהעיר מאוריכות השקו"ט בגמרא שם יב, א) "שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי, מפני מה נתחיבו שונאיןין של ישראל שבאותו הדור כלוי, אמר להם, אמרו עי' שפר (נעתק ב"היום יום" כה תמו). שם עי' תקמzo (נעתק ב"היום יום" כא סיון). ועוד. (218) ראה אג"ק אדרמור'ר מוהר"ץ ח"ד (219) וACHINEEN ו. ד. (220) פ"י". (221) תנ"הומה תשא יג (בسوפו). שמ"ר פ"מ, ד. הובא בפרש"י עה"ת ויקhal לה, לד. העולם כולם אל יחרגו. אמרו לו, אמן אתה,

הכפירה בע"ז, שעל שם זה נקרא יהודי, הרי הוא משתווה עם החשוב שבשבטים.

וע"ד שמצוינו בנוגע לעניין ד"ושכنتי בתוכם"²²², שלצורך מלאכת המשכן לקחו את בצלאל בן אוריה בן למטה יהודה, ואתו אהילאיב בן אחיסמך למטה דן, ומבוואר במדרש²²¹ שהסיבה לכך היה כי "לקיים מה שנאמר²²³ ולא ניכר שוע לפנוי דל", היינו, שהמעולה שבשבטים והירוד שבשבטים הם בשווה; ועד"ז הם בשווה בקו השלילה, בנוגע לכפירה בע"ז (שהרי "אנכי ולא יהיה לך בדיבור אחד נאמרו"²²⁴), כיוון שכולם שוים בנקודת המסת"ג.

לה. אמן, תכלית המסת"ג היא שתומך לאח"ז בכל אברי הגוף כפשוטו, ובכל האברים הרוחניים, היינו, ברמ"ח אברים שהם כנגד רמ"ח מצוות עשה, ובשס"ה גדים שהם כנגד שס"ה מצוות לא תעשה.⁸⁹
וזהו מש"ג "לייהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר", היינו,
שהענין ד"אורה ושמחה וששון ויקר" הוא תשולם הביאור לאחרי
הקדמה ד"לייהודים":

התחלתה היא: "לייהודים" — עניין המסת"ג לכפר בע"ז, וכפי שסביר ובניו הזקן⁹⁸ שהיתה אצלם "מוסר הנפש על קדרוש השם, שהרי אם רצוא להמיר דתם ("ביטין דעת רענדל"²²⁵), לא הי' המן עושה להם כלום ... אלא שהם מסרו עצמן למות כל נשנה כולה ולא עלה להם מחשבה חוץ ח"ו, ובאופן ש"מנער ועד זקן טף ונשים" עמדו כולם במעמד ומצב ד"יום אחד"¹³⁵ — כפירוש המדרש²²⁶ ש"ויהי ערב ויהי בוקר) يوم אחד"²² מורה שהקב"ה ייחיד בעולםו", והינו, שעמדו במסירה ונתינה ומס"ג לחיידו של עולם, ועי"ז בטלת הגזירה.

ומזה נמשך אח"כ ב"אורה ושמחה וששון ויקר":
כל לראש — "אורה זו תורה", היינו, שהסתכלו בתורה לדעת
כיצד צריכה להיות הנוגדים,

ואז ראו שזו עניין של "שמחה", "שמחה זה יו"ט" — שמחה
בעוה"ז כפשוטו, שמחת יו"ט, ועד לשמחה פורים באופן ד"לבוסומי"¹⁷²,

(225) ראה גם שיחת פורים תשכ"ו ס"ד
(תומם חמ"ז ע' 149). ושם.

(222) תרומה כה, ח.

(223) איוב לד, יט.

(226) שׁוּעַ אֲדֹהֶז אָוּחַ סְתִּצְדֵּסֶת. ב"ר פ"ג, ח. הובא בפרש"י עה"פ.

וש"ג.

"בין" (כפירוש רשי), יין כפשוטו, וכן עיי "משלוח מננות ומנתנות לאבוניהם",

והשמחה היא לא רק מצד נשמו, אלא "שנון זה מילה", "ברית",
בבשרכם לברית עולם"²²⁷,

ובאופן שאינו יוצא מהעולם, אלא פועל לשנות את העולם באופן
שהוא זו בלבד שאינו פוגע בו, אלא אדרבה, שמכבד ומייקר אותו —
ויקר אלו תפילין", כיוון ש"ראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך",
ולא זו בלבד שמכירים במעמדו של היהודי, אלא שישנה גם התוצאה
ש"יראו מך", ולכן נעשה מעמד ומצב ד"עמדו ורעו צאנכם"⁹¹.

לו. וכבחינת המגילה — הנה "ימי הפורים האלה לא יעברו
מתוך היהודים וזכרים לא יסוף מזורעם"⁴⁹, והיינו, שאפילו בזמן שבו
יתבטלו כל שרар העניים (מצד העני ד"שרגא בטירה", ככל הביאורים
שבוזה²²⁸), תשאר מגילת אסתר קיימת⁹².

ומוביל הbett על זה שיש מי שלשעה קלה נמצא במעמד ומצב
ש"אנכי הستر אסתר פני ביום ההוא"²¹, הינו, שנדמה לו שאינו רואה
את הקב"ה — אמורים לו, שבמעמד ומצב ד"הסתר אסתר .. ביום
ההוא" גופא הנה "מננה יוושע"²⁰⁰, באופן שמה"צראה" (ש"מננה יוושע")
נעשה "צחר" (כתורת הבעש"ט¹⁹⁹), מלשון אור, כפי שהי' בזמן המבול
ש"צחר תעשה לתחיה"²²⁹, ובאופן שהתחيبة מקיפה אותו ועל ידה ניצל
מכל העניים הבלתי-רצויים, בתוככי כלל ישראל ובתוכci כל העולם
כולו, שמכניס בתיבה שלו.

ונעשה מעמד ומצב כפי שהי' בתיבת נח — בדוגמת המעמד ומצב
دلעתיד לבוא²³⁰, ש"לא ירעו ולא ישחיתו"¹⁵⁶, "זgor זאב עם כבש"²³¹, אלא
שבזמן המבול הי' מעמד ומצב זה רק בתיבת נח, ואילו בכל העולם הי'
מבול, אבל לעתיד לבוא הי' מעמד ומצב ד"لتקן עולם במלכות
שדי".²³²

וכל זה — בಗלל שאצל בני יהי' "הר קדשי"¹⁵⁶, והיינו, שיבנה
bihem'k עיי' משיח, כהפס"ד²³³ ש"יכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה,

(230) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 29. ושם.

(227) לך יז, יג.

(231) ישע' יא, ג.

(228) ראה רד"ה להבין מארז"ל כל

(232) נושא התפללה — "ועל כן נקרה".

המודדים בטלים כי פורום תשט"ז (טור)

(233) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

חט"ז ע' 118). ושם.

(229) נח ו, טז ובפרש"י.

וילחם מלוחמות ה', וינצח ויבנה מקדש במקומו", ולאח"ז "יקבץ נדחי ישראל", שזויה הגאולה האמיתית והשלימה.

וכן היה לנו בקרוב ממש, ע"י מעשינו ועובדתיינו במשך זמן הגלות ב"אורה זו תורה ושמחה זה יו"ט ושושון זו מילה ויקר אל תפילין", וכל עניינים אלו — מתוך שמחה וטوب לבב, וכדרישת החסידות — מתוך חיות ולהט ("מייט אָ לעבעדיקייט אונ אָ קאך"), והולכים כולם יחד, הם ובניהם ובנותיהם, לא רק הסבים והאבות, אלא גם הבנים ובנין בנים, ובלשון המגילה⁴⁸: "דובר שלום לכל זרעו", באופן ש"יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים"^{234/235} (דקאי על כל הגלויות וכל המלכיות שנקראו ע"ש מצרים²³⁵), קיבל פניו משיח צדקו, בקרוב ממש, ושמחה ובטוב לבב.

* * *

לו. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ליהודים הייתה אורה ושמחה וSSH ויקר.

* * *

(235) ב"ר פט"ז, ד.

(234) בא יב, מא.

הוֹסֶפֶת

א

ב'יה, ח' טבת תש"יב
ברוקלין.

הabricך מר ... שי'

שלום וברכה!

בمعنى על מכתבו, בו שואל אם ימשיך ללימוד בישיבה וכמroz'ל שהמקבל
עליו עומ"ש מבטלי ממו כו':

הנה לדעתי נכון הדבר ויהיר שיצליה בלמידה בתית ביראת שמיים.
בנוגע לשאלתו השני אם יתענין בשידוכין, הנה לדעתי גם זה נכון והוא,
ואין להתפעל כלל ממה שכפי לשון מכתבו נכון פ"א, כי אין אנחנו יודע עד מה,
אם זה כוי או להיפך, וחזקה שבטע טוב הוא וטוב הנראתה ונגללה, והשיית'
יזמין לו שידוכו המתאים לפניו בנסיבות וברוחניות בקרוב.
ברכה.

ב

כ"ב שבט, ה'תש"יב
ברוקלין, נ.י.

הרחה"ח וויח איני נוינ' עוסק בצד'יך וכוי
מהויר ... שי'

שלום וברכה!

בمعنى על מכתבו מר"ח שבט ...
ובمعنى על שאלתו כמה שמציעים לבתו מרת ... תחיה' נכבדות עם
הabricך מר ... ממשפחת ח[רדדים] וויש', וגם הוא ייש' ומתעסק בענייני הישיבה
וכו', וגם בתו מסכמת על ההצעה,
הנה לדעתי נכון הדבר, ויהי רצון שיחי' בשעה טובה וומצלה.

ג

וכמroz'ל שהמקבל עליו עומ"ש כו': ראה אבota פ"ג מ"ה.
פ"א: = פעם אחת.
אין אנחנו יודע עד מה: ע"פ תהילים עד. ט.

ומה שמשמעותם במכתבו שהפצץ ה' להשיא לתמים, הנה עתה מותפקים הוא לעשות אברך זה לתמים, הינו, קבועו אותו איזה פעמים בשבוע, ואם אפשר, בכל יום, שיעור בלימוד תורה החסידות, ולהשתדל, אבל בניחות ובנהת, שאחרי החתונה יהיה גם מראהו החיצוני מראה תמים, הינו, אך מיט א באード. ותקותי, כאשר ידברו אליו בזה פעם ושתיים וכו', הנה סוף סוף יעלה בידם הדבר שישככים לו, ויקיים את זה בפועל.

הפי'ין בקשר עם יו"ד שבט, הן שלו והן של בניו שי', נתקבלו, וקראותים בעת רצון על ציון כ"ק מוי"ח אדמוני.

ברכת הצלחה בענייניהם הכלליים והפרטיים
המחכה לבשורות טובות בהניל' וגם בענייני היישיבה.

ג

ב'ה. ט' אייר תש"ז
ברוקלין

הוועיח איזיא נויען קו' מוהי ... שי'

שלום וברכה!

לפלא שזה מזמן אין ממנו כל ידיעות, ויה"ר שיהי זה סימן טוב שהכל בסדר וממשיך בעבודת הקודש בחינוך על טהרתו הקדש, ומוסיף בה מתאים לדרישת תוכה"ק מעלה בקדש.

ובמי"ש במכתבו האחרון שכיוון שעכשו לא נזמן לו שידוך הגון, יש כס"ד לנסוע לארצוה"ב בזה.

תמונה סבירה זו, כי הרי הנוגג בעולם איפכא הוא, שادرבא מכאן נוסעים לאח"ק ת"ו לחפש שידוך — לא כהקס"ד שלו, וצריך hei להתנהג מתאים למרוז"לقادם המחוור אחריו אבידתו, הינו באופן המתאים אבל במרץ הדורי לחזור אחר אבידתו. והשי"ת יצלחו.

ברכה לשוע"ט בהאמור

בשם כ"ק אדמוני שליט"א
א. קווינט, מזכיר

ג

מצילום האגרת. נדפסה ב"התקשות" גליון רביעי 10.

לדרישת תוכה"ק מעליין בקדש: ברכות כת, א. וש"ג.

למרוז"לقادם המחוור אחריו אבידתו: קידושין ב, ב. וש"ג.

לזכות
התי **שניואר זלמן שיכחי**
לרגל הכנסו לעול המצאות
וי שבט, **היתשעיו**
שנת הקhalb את העם

נדפס על ידי ולזכות הוריין
הרה"ת ר' יוסף מנחם מענדל וזוגתו מרת רבקה רחל שיכחי איזנברג
ולזכות צאצאייהם
הרה"ת ר' שמואל וזוגתו מרת חי' מושקא ובתם מיכלה שיכחי וולס
הרה"ת ר' מנחם מענדל וזוגתו מרת ברכה עלקא ובנם שמעון צבי שיכחי רוזנברג
הרה"ת ר' חיים צבי וזוגתו מרת חנה שיכחי הרשקביץ
הти שלום דב בער, דברה לאה
שיכחי לאורך ימים ושנים טובות
לנחת רוח יהודי חסידותי מותך שמחה וטוב לבב